

Andrzej Kokowski

Masłomęcz, gm. Hrubieszów, woj.
zamojskie, St. 15, AZP: 88-94/80

Informator Archeologiczny : badania 23, 51

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na inwentarz jam składa się ceramika (mocno rozdrobniona, pochodząca głównie z naczyń gospodarczych o chropowatych powierzchniach), polepa, glina, grudki wapna i kredy oraz nieliczne węgle drzewne. W jamach bardzo licznie występują szczątki ryb (łuski i kości) oraz kości zwierzęce.

Wspomnieć należy o odkryciu żelaznego haczyka na ryby (jama 22/89), kółka żelaznego (jama 26/89) i glinianego, płaskiego ciężarka (jama 29/89). Fragmenty naczyń o silnie wydłużonej szyjce i baniastym brzuscu (jama 23/89), analogiczne do popielnic występujących na cmentarzysku w Mojtynach, gm. Piecki (grób 61 i 88) pozwalają jak narazie dolną granicę osady wyznaczyć na późny okres rzymski C2.

Materiały znajdują się w Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie.

Badania będą kontynuowane.

Małyszówka, gm. Dąbrowa Białostocka woj. białostockie St. 4 patrz okresy brązu

Małomęcz, gm. Hrubieszów,
woj. zamojskie,
St. 15, AZP: 88-94/80

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie Katedra Archeologii

Badania prowadził dr Andrzej Kokowski. Finansował WKZ w Zamościu. Dziesiąty sezon badań. Cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich.

Badaniami objęto powierzchnię około 196 m². Wszystkie wykopy zlokalizowane były po wschodniej stronie wcześniej eksplorowanego obszaru, z uwzględnieniem małej części pozostawionej w strefie południowo-wschodniej i wąskiego wykopu, który w przyszłości ma określić poprawność interpretacji zasięgu cmentarzyska w kierunku północ.

Na odsłoniętej powierzchni zarejestrowano 20 grobów, z czego w całości wyeksplorowano 18. Dwa pozostałe uchwycono w północnym profilu wykopu wschodniego, co potwierdza przypuszczenie o rozciągnięciu obiektu w kierunku północno-wschodnim. Wśród zbadanych grobów jeden uznano za ciałopalny-szkieletowy, dwa były najprawdopodobniej symboliczne, gdyż w dużych głębokich jamach nie znaleziono pochówków ani elementów wyposażenia. Pozostałe reprezentowały pochówki iahumowane. Odnotowano jedenaście pochówków dzieci, przy czym trzykrotnie towarzyszyły one osobnikom dorosłym. Tak było w grobie nr 242, w którego centralnej części, nad zgrupowaniem kości dorosłego osobnika znaleziono fragmenty szkieletu dziecka. W grobie 249 w stropie umieszczono najprawdopodobniej pochówek ciałopalny dorosłego osobnika a w partii spagowej dziecka. W grobie 254 szkielet dorosłego spoczywał wraz z bardzo małym dzieckiem (oseskiem?).

Inwentarz znaleziono w dwunastu grobach, przy czym w większości przypadków były to pojedyncze naczynia lub przedmioty. W odniesieniu do dwóch grobów: 245 i 255 można przypuszczać ich wyrabowanie. W przypadku pierwszego z wymienionych jest to raczej pewne. W stropie jamy grobowej zarejestrowano skupienie porozrzuconych i połamanych kości osobnika dorosłego z kilkoma paciorkami i rozbitymi naczyniami. Następnie przez znaczną część wypełniska obserwowano bardzo wyraźny zarys regularnie prostokątnej trumny, która ustawiona była w jamie nieco ukośnie w stosunku do jej dłuższej osi. Nadto ustawiona była w przegłębieniu stabilizującym (tzw. „zaplecznik”). Wkop rabunkowy skierowany był dokładnie na zawartość trumny i nie naruszył wypełniska boków jamy.

Interesujące wyposażenie zawierały groby nr 242: naczynia lepiące w rękę, w tym jedno grupy XVII Schindlera z unikatowym ornamentem półkoli i wolut wypełnianych nacięciami, dzban wykonany na kole w typie Sintana de Mures zawierający w środku miniaturową, bogato zdobioną czarkę, grzebień i ozdoby; grób 254 z kubkiem lepionym w rękę, grzebleniem, igielnikiem i paciorkiem szklanym oraz grób 240 zawierający zestaw naczyń wykonanych na kole i lepionych w rękę.

Niezwykle istotny dla badań obrządku pogrzebowego grupy małomęckiej jest grób nr 249. Jego strop zajmował rozległy wkop o intensywnie ciemnym zabarwieniu zawierający przepalone kości najpewniej osobnika dorosłego, fragmenty kilku naczyń wykonanych na kole — głównie wazy, przepalone przedmioty ze szkła, brązu i srebra oraz przęślik. Na dnie głębokiej jamy grobowej stwierdzono znakomicie czytelną trumnę, w obrębie której spoczywał pochówek zajęcia wyposażony w trzy naczynia: misę, czarkę i mały dzbanek — lepiące w rękę; grzebień, igłę, brązowe okucie, paciór bursztynowy. Poza obrębem trumny zlokalizowano fragmenty czaszki młodego osobnika. Wspomniany wkop nie naruszał zawartości trumny i nie dochodził najpewniej do jej stropu. Sposób umieszczenia wkopu w obrębie jamy jednoznacznie jednak moim zdaniem świadczy o celowości jego założenia i ma najpewniej ideowy związek ze znajdującym się niżej pochówkiem zwierzęcym. Najlepsze analogie dla tego obiektu znane są z cmentarzysk w Moroczynie, stan. 25 i w Danczenach.

Aktualny stan badań pozwala na stwierdzenie na powierzchni 1941 m² 258 grobów, zawierających około 480 osobników. Cmentarzysko rozciąga się w kierunku północno-wschodnim, co sugerowały wcześniejsze obserwacje morfologii zajmowanego przez nie wyniesienia. Aktualnie pewnie określono jego granicę ze strony N, NE i SE. Wydaje się iż zbliżoną do faktycznej jest granica od strony północnej. Przyszłe badania wymagają penetracji od strony wschodniej i północno-wschodniej, z założeniem wykopu rozstrzygającego kwestię graniczną strefy północnej.

Mihki, gm. Elk woj. suwalskie St. 4 patrz paleolit i mezolit

Młodzikowo, gm. Krzykosy,
woj. poznańskie,
St. 21, AZP: 58-34/32

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Badania prowadził mgr Michał Brzostowicz przy współpracy mgr mgr Jana Dudziaka